

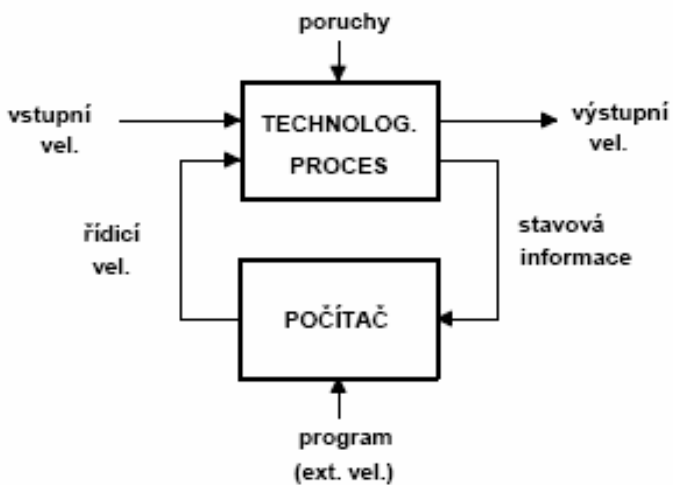
Řídicí počítače - pro řízení technologických procesů.

Speciální přídatná zařízení - I/O, přerušovací systém, reálný čas, Č/A a A/Č převodníky a j. s obsluhou - operátorské periferie
bez obsluhy - operátorský panel (mikra)

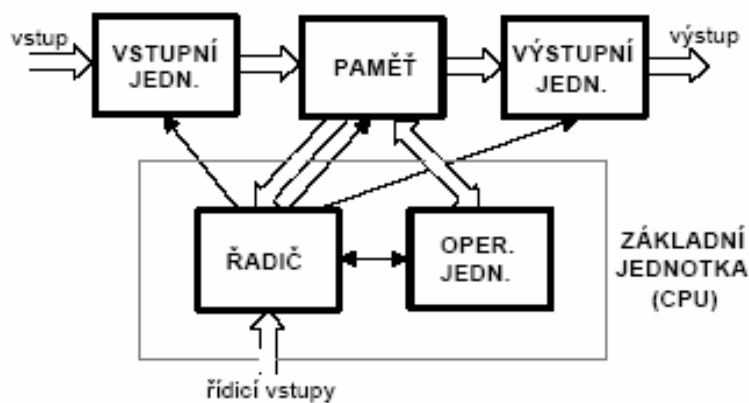
Technické vybavení (hardware) - fyzický počítač + školení údržby

Programové vybavení (software) - soubor programů, podprogramů, operační systém, školení operátorů a programátorů

Počítač jako prostředek řízení

Struktura a organizace počítače

Vstupní data - ukládána do hlavní paměti, zpracována základní jednotkou, do paměti výsledky a mezivýsledky

Výstupní data - výsledky řešení z hlavní paměti

Řídicí vstupy - externí řízení řadiče, změna průběhu programu

Program - umístěn v hlavní paměti

Program - instrukce

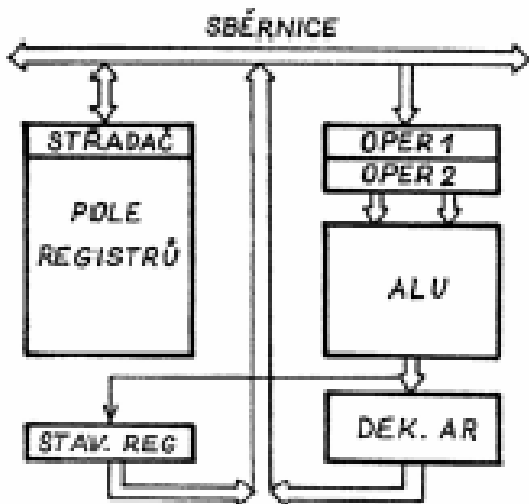
Práce počítače je řízena **programem** - sekvence instrukcí

Instrukce - příkaz k provedení jedné základní operace

CPU-Základní jednotka

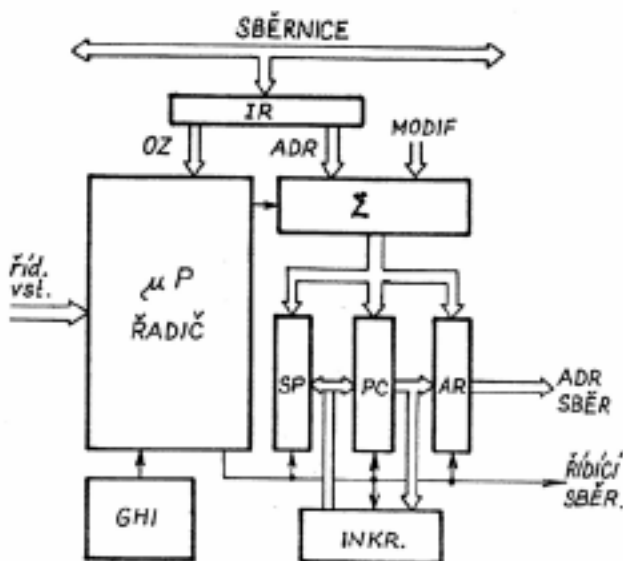
CPU tvoří **operační jednotka** a **řadič** - v podstatě se nedá oddělit propojení řešeno na μP úrovni

Operační jednotka - řeší operace vyžadované instrukcemi: aritmetické a logické operace, posuny a rotace.

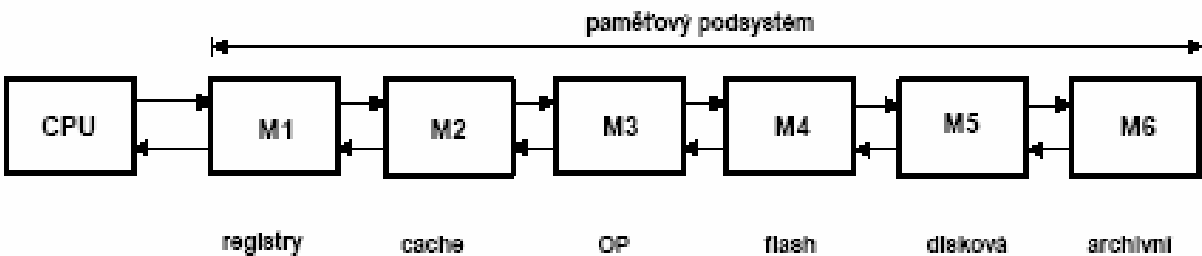
OPER 1,2 - registry operandů
ALU - paralel.binární ALU
DEK.AR - dekadická korekce
STAV.R - výsledek operace-stav
REGISTRY -
Pracovní registry
indexregistry
bázové registry.
(2 až 64)

Řadič - řídí výkon operací

IR - instr.reg.
AR - adres.reg.
PC - program.čítač
INKR - inkrement PC
 Σ - modifikace adr.
GHI - hodin.generátor

Paměťový podsystém počítače

Dělení:

1. Z hlediska systémového užití

a) vnitřní paměti - přímo spojené s obvodou počítače

operační - programy, data, mezivýsledky (rozšiřitelnost)

zápisníková - mezivýsledky aritmetiky (rychlá)

vyrovnávací - vyrovnání rychlosti při přenosech

řídící - pro záznam mikroprogramů

b) vnější paměti - přídavné - dlouhodobé pamatování velkých objemů dat - nejsou bezprostředně zpracovávána, nízká cena/1bit, složitější přístup

2. Podle způsobu uchování informace

statické - data jsou v mediu na stabilním místě

dynamické - pohyb dat (zpoždění linka) x dyn.RAM!!

3. Podle charakteru výběru

adresový výběr - podle místa

asociativní výběr - podle příznaku

4. Podle posloupnosti výběru

postupný - páska, zásobník, FIFO, LIFO

cyklický - disk, linky

libovolný - adresový výběr

existence vybavovací doby - proměnná / stálá

5. Podle fyzikálního principu

feritové, ultrazvukové, optoelektronické, elektronické, tenké magn.vrstvy, bublinkové

Vstupy a výstupy

Program a data se před spuštěním musí nahrát do počítače => I/O, nebo v průběhu řešení se data zpracovávají a poskytují na výstup.

Realizace přenosu:

1. Programový kanál - přes procesor a jeho registry
2. Programový kanál s přerušením
3. Přímý přístup do paměti - řízený I/O a jejím řadičem
4. Autonomní kanál - řízení I/O i spolupráci s pam. zajišťuje spec.proc.
5. I/O procesor

Mnohoúrovňová organizace počítače

Technické vybavení - množina jednoduchých instrukcí - do ní převést program pro vykonání - STROJOVÝ JAZYK

Strojový jazyk - abeceda $\{0,1\}$ L1 - obtížná komunikace
Jazyk vyšší úrovně - vhodnější pro lidskou komunikaci L2
Jazyk další úrovně - L3
atd ...

Vykonání programu v L2 na stroji jenž má L1:

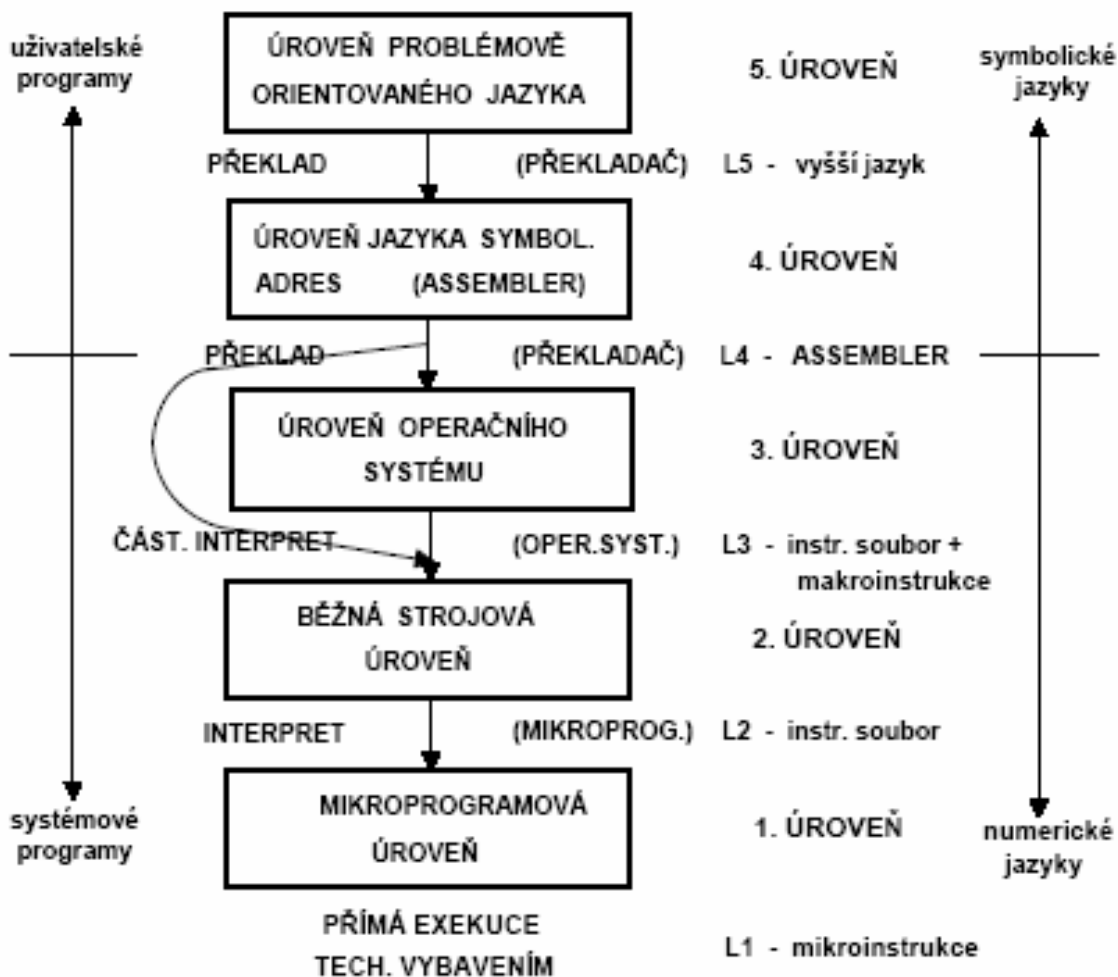
Kompilace - instrukce v L2 se nahradí posloupností instrukcí v L1

Interpretace - program v L1 zpracovává program v L2 jako data

Virtuální počítač

Na úrovni i zavádíme virtuální počítač M_i s jazykem L_i .

Program v L_i je překládán nebo interpretován počítačem M_{i-1} atd.

Procesy a jejich stavy

PROCES - probíhající program (program - pasivní, proces - aktivní)

STAV PROCESU - (v daném okamžiku) - veškerá informace, která při zastavení procesu umožní jeho pozdější spuštění

1. program
2. násled. instrukce
3. hodnoty proměnných a data
4. stavy a polohy všech I/O

PŘEDPOKLAD: proces sám nemění svůj program!

STAVOVÝ VEKTOR - všechny proměnné složky stavu procesu -

PROCES = PROG + STAV. VEKT.

Počítač provádí změnu stav. vektoru -> převádí proces do jiného stavu (nemusí způsobit jen hardware ale i jiný program)

M2 Konvenční strojová úroveň počítače

Hard - struktura počítače, procesoru, I/O kanálu, sběrnic, organizace a přístup k paměti, organizace registrů aj.

Soft - instrukční soubor, formát dat a uložení v paměti, adresování, organizace zásobníkové paměti, registry aj.

M1 Mikroprogramová úroveň

Prostředky mikroprogramové úrovně:

1. **technické** - komponenty, z nichž je počítač složen
2. **programové** - množina μ instrukcí pro řízení tech.prostř.

Interpretace instrukcí strojové úrovně mikroprogramovou úrovní představuje ovládání technických prostředků řadičem - 2 složky:

- a. **programová** - představuje cykly: výběr instrukce a provedení ucelené sekvence operací (syntaktická činnost)
- b. **mikroprogramová** - představuje stavy (subcykly) - provedení jednotlivých operací mikrooperacemi.

M3 Úroveň operačního systému

Kromě základních instrukcí úrovně M2 obsahuje speciální instrukce operačního systému.

OS běží na pozadí, hlídá přerušení, výkon privilegovaných instrukcí, ochranu paměti, obsluhu periférií, sdílení programů.

Multiprogramové OS - sdílení času, batch, řeší přepínání

- Zajišťuje paralelní fci několika virtuálních strojů M3 na jednom PC, úkolem managing virtuálních strojů

Prostředky

HW - registrová struktura procesoru, podpůrné I/O obvody, mapování paměti

SW - základní instrukce M2, virtuální instrukce OS, jazyk řídicích příkazů OS(JCL)